

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 637.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245214464864.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Pietisme eller *selvgjort* Gudelighed i Kirken, *Pedan teri* eller Lærdom paa Ramse i Skolen, og *Egoisme* eller lav Nærighed i Hverdagslivet og de borgerlige Forhold, det er nemlig hvad vi med Rette kalde *Jesuitisk*, fordi alt dette havde sin [sit] klare Brændpunkt hos *Jesuiten*, og var hos dem saa vitterligt, at de vidste godt at besmykke det Altsammen, men det er Synd at sige, de var ene om Nogen af Delene, saa det var kun ved den strænge *Sammenhæng* og den glimrende *Besmykkelse* af Tidens Skiødesynder, de vandt Prisen allevegne. Dette er da med andre Ord den samme Beskyldning for »*Falskhed*,« som man sædvanlig har gjort *Jesuiten*, men dog med den Forskiel, at Beskyldningen ingenlunde grundes paa deres *hemmelige*, men paa deres *aabenbare* Synder, og hefter langt mindre ved deres *Midler* end ved deres *Hensigter*, thi det er klart, at de, under Skin af ikke blot at kysse, men at forgude Pavens Tøffel, og at gjøre sig ei blot til Trælle, men til Fæ for Kirkens Skyld, dog stræbde at afløse Kirken med deres *Skole* og *Paven*¹ med deres selvudvalgte *Ordens-General*, vilde altsaa, *videnskabelig* talt, det Samme som *Protestanterne*, men udgav sig dog for deres fødte Modstandere og *Pavedommets* urokkelige Støtter. De forlangde og udvirkede saaledes hos Paven for deres Orden al den ^{*}638*Religjons-Frihed*, der nægtedes *Protestanterne*, saa for dem var ikke blot *Sogne-Baandet* løst over hele Christenheden, men alle *Kirke-Love* afskaffede, alle *Pave-Buller*, som Ordenen ikke vilde underskrive, ugyldige; selv kunde *Ordenen* give sig og al Verden *Aflad* for alle Synder, og tiltage sig *Academiske Grader*, som skulde gjælde paa alle Høiskoler, og *Bisperne* skulde uden videre Spørgsmaal *præstevie* alle dem, *Ordenen* forlangde, men maatte ikke tiltage sig mindste Myndighed over dem, saa Alt hvad de, meer end *Protestanterne*, levnedes »*Paven og Kirken*,« varaabenbarkun en tom *Dalailama-Titel* og *Indtægterne*, saalænge *Jesuiten-Skolen* kunde undvære dem*).